

24.5.2018

Eduskunta
Sivistysvaliokunta

Päiväys 24.5.2018

Asia Metropolia Ammattikorkeakoulun lausunto eduskunnan sivistysvaliokunnalle hallituksen varhaiskasvatustutkimuksesta (HE 40/2018)

Metropolia Ammattikorkeakoulu kouluttaa pääkaupunkiseudulle merkittävän määrän lastentarhanopettajakelpoisuuden omaavia varhaiskasvatuksen sosionomeja. Se tarjoaa ainoana korkeakouluna myös mahdollisuuden suorittaa englanninkielisen varhaiskasvatuksen sosionomitutkinnon. Metropolia näkee lakiesityksessä selkeitä korjaustarpeita, vaikka pääosin lain kokonaisuus ja tavoitteet ovat kannatettavia. Ilman lakiesityksen muokkaamista työvoiman saatavuuteen, laatuun ja korkeakoulujen väliseen yhteistyöhön syntyy ongelmia. Asiantuntijalausuntonaan Metropolia esittää siksi seuraavaa.

Työvoimapulan jatkuminen

Erityisesti pääkaupunkiseudulla, mutta myös valtakunnallisesti on suuri pula kelpoisista lastentarhanopettajista. Yhteiskunnan, lasten ja perheiden etu ei ole rajata ja jäykistää kelpoisuusvaatimuksia tämänhetkisestä.

Lakiesitys voi vaarantaa laadukkaan varhaiskasvatuksen, jos se sivuuttaa ammattikorkeakouluista valmistuneiden monipuolisten, sekä pedagogisesti että perheiden tukemiseen erikoistuneiden varhaiskasvatuksen sosionomien (AMK) osaamisen. Esitys ei myöskään tunnista ammattikorkeakoulujen ylempää korkeakoulututkintoa maisteritasoa vastaavaksi, vaikka se on eurooppalaisen Master-tason viitekehyksen mukainen. Suunniteltu heikennys ei ole miltään osin perusteltu.

Henkilöstön riittävyys varhaiskasvatuksessa tulee turvata joustavalla henkilöstörakenteella ja lisäämällä alan koulutusmääriä myös ammattikorkeakouluissa. Pääkaupunkiseudulla on suuri tarve myös englanninkielentaitoisesta varhaiskasvatustutkinnosta, johon Metropolia ainoana korkeakouluna tällä hetkellä vastaa. Kansainvälistyvä Suomi tarvitsee englanninkielisen sosionomitutkinnon suorittaneita päiväkotien arjessa ja YAMK-tutkinnon suorittaneita niiden johdossa.

Metropolia esittää, että kunnilla tulee olla jatkossa mahdollisuus palkata soveltuvaa korkeakoulutettua henkilöstöä (joustava 1+1+1 -malli) lasten, perheiden ja järjestäjän tarpeiden mukaan. Tämä takaa laadukkaan ja riittävän henkilöstön, eikä aja varhaiskasvatustutkimuksen järjestämistä tarpeettomiin ongelmiin.

24.5.2018

Jotta kahden eri koulutuspolun tuottama osaaminen hyödynnettäisiin täysimääräisesti, tulisi jatkossa edellyttää korkeakoulujen välistä yhteistyötä. Se oli yhteiskunnan etu, säästäisi resursseja ja loisi myös edellytykset täydentää joustavasti erilaisia tutkintoja aiempi osaaminen hyväksi lukien.

Korkeakoulututkinnon suorittaneella sosionomilla tulee olla mahdollisuus tehdä varhaiskasvatuksessa koulutustaan vastaavia tehtäviä. Siksi pedagoginen ja monialainen vastuu tulee jakaa korkeakoulutetun henkilöstön kesken joustavasti koulutusten tuottamaa osaamista hyödyntäen. Ilman tätä varhaiskasvatuksen sosionomikoulutuksen vetovoima heikkenee, ja työvoimavaje lisääntyy aiempaa suurempiin mittasuhteisiin.

YAMK-tutkinnon tunnustaminen varhaiskasvatuksen johtajakelpoisuudeksi

Varhaiskasvatuksen johtajan tehtävään tulee olla yksiselitteinen kelpoisuus myös ylemmällä sosionomi (YAMK) -tutkinnolla. Metropolian YAMK-tutkinnon (90 op) sisältöpainotuksena on lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämisen sekä lapsiperheiden palveluiden johtaminen, tuottaminen ja kehittäminen. Master-tasoinen YAMK-tutkinto ja sen opetussuunnitelma on sekä kansallisesti että kansainvälisesti tunnustettu.

Metropolian sosionomi (YAMK) -opinnot sisältävät laajan kokonaisuuden johtamisopintoja (15 op). On ristiriitaista, jos varhaiskasvatuksen johtajana ei voi toimia ylemmän sosionomitutkinnon (YAMK) suorittanut maisteritason ammattilainen, jolla on johtamiskoulutuksen lisäksi sekä puolen vuoden työharjoittelu että vähintään kolmen vuoden työkokemus koulutustaan vastaavassa tehtävässä. Varhaiskasvatuslain tulee tarjota työnantajalle jatkossakin mahdollisuus valita joko sosionomi (YAMK) tai kasvatustieteen maisteri (KM) varhaiskasvatuksen esimiestehtäviin.

Sosionomitutkinnon pedagogiset opinnot

Metropolia on kehittänyt vuosien ajan varhaiskasvatuksen koulutuspolkua sekä suomenkielisessä että englanninkielisessä tutkinnossa. Metropolian AMK-tutkinnossa vähintään 95 op on varhaispedagogiikkaan suoraan liittyviä opintoja. Tämän lisäksi opiskelija suorittaa varhaiskasvatus-työtä tukevia sosiaalialan opintoja. Ne antavat valmiuksia toimia tavoitteellisesti ja monialaisesti varhaiskasvatusympäristössä. Sosionomikoulutus antaa vahvan pohjan toimia rinnakkain ja tasavertaisesti kasvatustieteen kandidaattien kanssa lasten ja perheiden parissa.

Työnantajat ja päiväkodit arvostavat sosionomiksi valmistuneiden korkeaa osaamistasoa. Tutkinnon laajuus on 30 op kandidaatin tutkintoa laajempi. Se sisältää myös monikulttuurisuuteen ja kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin liittyviä opintoja. Tarvittaessa opettajan pedagogiset opinnot (60 op) on mahdollista toteuttaa tutkinnon sisällä vastaavalla tavalla kuin musiikkipedagogien (AMK) tutkinto sisältää laajan opettajakelpoisuuden ja pätevöittää alan opettajatehtäviin.

Muu täydennyskoulutus sosionomeille ja lastenhoitajille

Lainsäädännössä sosionomeille, jotka suorittavat 210 op korkeakouluopintoja, tulee taata mahdollisuus täydentää opintojaan tasavertaisesti muiden BA-tason korkeakoulutettujen kanssa. Suomalaiseen koulutusjärjestelmään eivät kuulu umpiperät eikä opinnoissa etenemiselle asetetut esteet. Siksi kaikki väylät tulee pitää auki varhaiskasvatuksen opettajan, erityisopettajan ja varhaiskasvatuksen johtajan kelpoisuuden hankkimiseen myös täydennyskoulutuksena. Esimerkiksi

24.5.2018

lastenhoitajien on mahdollista hakeutua sosionomikoulutukseen ja soveltuvin osin heidän osaamisensa on mahdollista lukea hyväksi jo nyt. Ammattikorkeakoulut eivät rakenna esteitä varhaiskasvatuksen laadun nostamiselle koulutuksen avulla.

Metropolian edellyttämät keskeisimmät muutosehdotukset lakiesitykseen tiivistetysti:

- Varhaiskasvatuksen henkilöstön kelpoisuusehtoja ei tule rajata joustamattomalla ja epätarkoituksenmukaisella rakenteella.
- Varhaiskasvatuksen aloituspaikkoja tulee lisätä myös ammattikorkeakouluissa
- Korkeakoulutetun varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuvan tulee laajana ja vastuiden koulutuksen ja osaamisen tasoisina.
- Lain tulee tarjota työnantajalle jatkossakin mahdollisuus valita joko kasvatustieteen maisteri tai sosionomi (YAMK) varhaiskasvatuksen esimiestehtäviin.
- Korkeakouluyhteistyö on välttämätöntä varhaiskasvatuksen koulutuksen laadun ja resurssitehokkuuden varmistamiseksi
- Laissa tulee taata henkilöstölle mahdollisuus täydentää opintojaan ja osaamistaan joustavasti, kohtuullisen laajuisilla lisäopinnoilla varhaiskasvatuksen sosionomin, opettajan, erityisopettajan ja johtajan kelpoisuuteen.

Helsingissä 24.5.2018

Riitta Konkola
Toimitusjohtaja-rehtori

Liitteet

- Liite 1: Sosionomitutkinnon rakenne ja pedagogiset opinnot
Liite 2: Varhaiskasvatuksen polku sosionomiopinnoissa
Liite 3: Metropolian YAMK-tutkinnon rakenne ja sisältö

24.5.2018

Sosionomitutkinnon sisältö ja pedagogiset opinnot

LIITE 1

24.5.2018

Varhaiskasvatuksen polku sosionomiopinnoissa

LIITE 2

Opiskelija voi suorittaa varhaiskasvatuksen sosionomi -kelpoisuuden opiskelemalla vähintään lainsäädännön määrittämän määrän varhaiskasvatuksen opintoja. Sosiaali-alan tutkinto-ohjelman varhaiskasvatuksen polkuun sisältyy seuraavat opintojaksot, jotka varhaiskasvatuksen sosionomi -kelpoisuuden suorittava opiskelija opiskelee pakollisena osana opintojaan (yht. 95 op).

Lisäksi valinnaiset 10 op suunnitellaan tukemaan varhaiskasvatuksen opintoja.

Opintojaksot:

- Lapsen kasvu ja kehitys, 5 op
- Lasten ja lapsiperheiden arki suomalaisessa yhteiskunnassa, 5 op
- Yksilö- ja yhteisöohjaus, 5 op
- Elämänkulun tukeminen varhaiskasvatuksessa ja 1. harjoittelu, 15 op
- Lastensuojelu, 5 op
- Erityinen tuki varhaiskasvatuksessa, 5 op

Varhaiskasvatuksen syventävät opinnot

- Varhaiskasvatustyön perusteet, 5 op
- Oppiminen varhaislapsuudessa, 5 op,
- Pedagoginen toiminta varhaiskasvatuksessa, 10 op

- Opinnäytetyö, 15 op tehdään varhaiskasvatuksen teemasta
- 3. harjoittelu, 20 op suoritetaan varhaiskasvatuksen toimintaympäristössä.

24.5.2018

Metropolia YAMK-tutkinnon rakenne ja sisältö

LIITE 3

Opintokokonaisuudet (OK)	1. lukukausi	2. lukukausi	3. lukukausi
Sosiaalialan ja sosiaalityön asiantuntijuus 25 op			
Opintojaksot (OJ) - OJ Muuttuva sosiaalinen todellisuus (5 op) - Arvot, etiikka ja kestävä yhteiskunta (5 op) - OJ Lasten, nuorten ja perheiden sosiaalinen hyvinvointi - tietoperusta (5 op) - OJ Lasten, nuorten ja perheiden sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen - työkäytännöt ja kehittäminen (5 op) Erityisasiantuntijuutta syventävä opintojakso - OJ Uudistuva innovatiivinen sosiaalialan työ (5 op)	5 op 5 op	5 op 5 op	5 op
Sosiaalialan ja sosiaalityön johtaminen ja kehittäminen 15op			
Opintojaksot (OJ) - OJ Asiakaspalvelun ja työyhteisön johtaminen sekä kehittäminen I (5 op) - OJ Asiakaspalvelun ja työyhteisön johtaminen sekä kehittäminen II (5 op) Erityisasiantuntijuutta syventävä opintojakso - OJ Uudistuva innovatiivinen sosiaalialan johtaminen (5 op)	5 op	5 op	5 op
Tutkimuksellinen kehittämisosaaminen 15 op			
Opintojaksot (OJ) - OJ Tutkimuksellisen kehittämisen perusta sosiaalialalla (5 op) - OJ Strategiset ja menetelmälliset vaihtoehdot TK-työn toteuttamisessa (5 op) - OJ Johtopäätökset ja raportointi (5 op)	5 op	5 op	5 op
Vapaasti valittavat opinnot 5 op Opintojakso (OJ) Vapaasti valittavat opinnot (5 op)			5 op
Opinnäytetyö 30 op Opintojaksot - OJ Master-työn idea ja aihe (10 op) - OJ Master-työn suunnitelma (10 op) - OJ Master-työn raportti (10 op)	10 op	10 op	10 op
Yhteensä eri lukukausina	30 op	30 op	30 op
Kaikki yhteensä			90 op

24.5.2018